

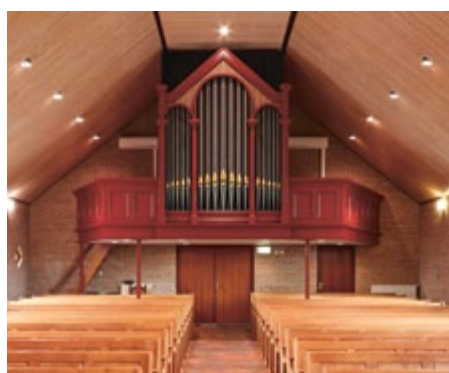

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Aalst

18/08/2022

jaargang 100

nr **45**

Voor de in Aalst woonachtige leden van de Gereformeerde Gemeente te Veen wordt er vanaf 1921's zondags een preek gelezen in het huis van P.J. van Os. Nadat een aantal leden van de plaatselijke Gereformeerde Kerk in 1922 naar de Gereformeerde Gemeenten is overgekomen, wordt er in Aalst al spoedig een zelfstandige gemeente gesticht. Op 26 juli 1922 bevestigt ds. J.R. van Oordt de eerste ambtsdragers en ruim een maand later, op 30 augustus, neemt ds. G.H. Kersten een eenvoudig kerkje aan de Maasdijk in gebruik. Op 24 oktober 1974 wordt het huidige kerkgebouw in gebruik genomen. Ds. A. Vergunst spreekt daarbij over Matthéüs 17:8. Tien jaar later wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 225. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Herdenk die wonderdaân'. Het aantal belijdende leden bedraagt momenteel 96, het aantal doopleden 77.

Spiegel van Gods voorzienigheid

Psalm 37 wordt wel genoemd 'een spiegel van Gods voorzienigheid'. David worstelt hier met de voorzienigheid.

*Vertrouw op den HEERE en doe het goede; bewoon de aarde en voed u met getrouwheid.
Psalm 37:3*

Er is ook een lijn vanuit Psalm 37 naar Psalm 73 te trekken. Daar vinden wij Asaf, die ook worstelt met de leiding van God in zijn leven. Is God wel goed? Leidt Hij wel goed? Is het wel eerlijk dat de goddelozen elke dag voorspoed hebben en dat mijn bestraffing er elke morgen is? Wat kunnen er een diepten zijn in het leven, zodat Gods kinderen de weg van de Heere niet kunnen begrijpen. Thomas Boston spreekt over 'krommingen in het levenslot'. Wat is het licht van Gods Geest nodig, een Goddelijk 'totdat...!' Zowel David als Asaf hebben mogen zien het einde van de goddelozen en het einde van de weg der rechtvaardigen. Psalm 37 vers 1 zegt het: 'Ontsteek u niet over de boosdoeners; benijd hen niet, die onrecht doen'. En in vers 2: 'Want als gras zullen zij haast worden afgesneden, en als de groene

ds. J. van Rijswijk,
Oud-Beijerland

grasscheutjes zullen zij afvallen'. De goddelozen zullen dus vergaan.

Vertrouwen en overgave

Daartegenover mag David iets veel heerlijkers zetten in onze tekst: het geluk van degenen, die door genade de Heere mogen toebehoren. Hij spreekt over vertrouwen. Dat betekent: overgave, het toevertrouwen aan de HEERE. Vertrouwen heeft met liefde te maken. Een kind vertrouwt zijn ouders, vanwege de liefdesband. Vertrouwen hoort bij het zaligmakende geloof. Dat vertrouwen kan er alleen zijn vanuit dat geschonken geloof in Hem, Die dat vertrouwen volmaakt heeft beoefend tot op Golgotha. In de diepste diepten riep Hij uit: 'Mijn God, Mijn God...!'. In de diepe doodsvalei hield Hij Zich toch vast aan Zijn God. Wat is het zalig om uit de bediening van Christus dit kinderlijk vertrouwen te mogen beoefenen en het stuur van ons levensschip uit handen te mogen geven in Zijn handen. De dichter getuigt ervan in Psalm 62: 'Mijn ziel is immers stil tot God, van Hem wacht ik een heilrijk lot'. Zalig om van het vertrouwen op onszelf en op mensen afgebracht te worden en zich voor tijd en eeuwigheid met ziel en lichaam over te geven aan Hem.

Het goede doen

Vervolgens lezen we in de tekst: 'En doe het goede'. Wat een opdracht! Wij kunnen het goede toch niet meer doen? Wij zijn weliswaar goed geschapen, maar zijn diep gevallen en totaal bedorven. Er is toch niemand meer die goed doet? En toch eist God: doe het goede, wandel in Mijn wegen, in het spoor van Mijn geboden! De Heere eist Zijn beeld terug. We zijn naar het beeld van God geschapen, in ware kennis, gerechtigheid en heiligheid. Wij zijn moed- en vrijwillig van God weggegaan. We hebben de wegen van de dood verkozen boven de weg ten leven. Toch staat er: 'Doe het goede...!'

Enmaal konden wij dat in die heerlijke staat der rechtheid. Nu is er kwaad en onrecht bij ons. Bent u eraan ontdekt door de Heilige Geest? Is het u tot smart geworden, dat u het goede niet meer kunt doen? Wat een wonder als God gaat wederbaren door Zijn Woord en Geest, als de Geest gaat vernieuwen, zodat we lust krijgen tot het goede. Dat zijn Gods

In dit nummer

2 Spiegel van Gods voorzienigheid

8 Dikke boeken van Hildersham

20 Bestaat de hel?

- 3** Het gekrookte riet [32]
- 4** Collecteren in de eredienst [1]
- 5** De bijlslagen van Thomas Boston [2]
- 6** Lessen over een nieuwe manier van Bijbellesen [8]
- 7** Meelijden bij psychische nood
- 9** Een stem uit het verleden
- 10** Van overzee: Afhankelijk
- 11** Gedachten over.... doel missen
- 12** Uit vroeger jaren [22]
- 13** Boekennieuws
- 14** Kerknieuws
- 14** Berichten
- 15** Kerkdiensten
- 19** Jeugdtribune

Het gekrookte riet [32]

woorden en bevelen. Dan wordt het gebed geboren: wat wilt Gij dat ik doen zal? En met Psalm 86: 'Leer mij naar Uw wil te hand'len, 'k zal dan in Uw waarheid wand'len.'

Als God Zijn liefde uitstort in het hart, ontstaat er zondesmart, zondehaat, zondevlucht, maar ook een verlangen om het goede te doen. Wat een strijd ontstaat dan in het leven van Gods kind, de tweemens. We lezen daarvan in Romeinen 7: Als ik het goede wil doen, ligt het kwade mij bij. God gaat Zijn beeld herstellen in hen, die Hij heeft liefgehad van eeuwigheid. Er is er Eén, Die altijd het goede heeft gedaan en de eer van Zijn Vader heeft gezocht en het goede voor Zijn Kerk. Alleen uit de dadelijke bediening van Hem mag Gods kind het goede doen en wandelen in de weg van de dankbaarheid in het spoor van Gods geboden.

Als God Zijn liefde uitstort in het hart, ontstaat er zondesmart, zondehaat, zondevlucht, maar ook een verlangen om het goede te doen.

De aarde bewonen

Dan zegt de tekst ten slotte: 'Bewoon de aarde en voed u met getrouwheid'. De aarde heeft hier betrekking op het land Kanaän, het beloofde land. Maar we mogen het ook breder betrekken op de plaats waar de Heere ons stelde, om daar ons werk op aarde in afhankelijkheid te mogen doen en door genade te beoefenen: 'Welzalig hij, die al zijn kracht en hulp alleen van U verwacht'. En op de plaats waar de Heere ons stelde getrouw te zijn en oprecht in onze handel en wandel. De kanttekening zegt zo duidelijk: 'De Heere zal u getrouwelijk voeden, naar Zijn beloften of: onderhoud uzelf met de overdenking van Gods getrouwe beloften, die niet feilen!'

Geliefde lezer, de Heere geve Zijn genade om een kind te mogen worden of zijn, en dit kinderlijke leven in tedere Godsvreze te mogen beoefenen.

'Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en het rokende lemmet zal Hij niet uitblussen.'

Mattheüs 12:20a

VIERDE PREDIKATIE

- U kunt het weten aan het oordeel van ervaren vromen, zij die de genade in die kleinen in haar begin en in haar groei kennen. U kunt het van de groten weten als u daar uw hart eens tegen uitgesproken en uitgeschreid hebt. Wat zeiden ze? Hebben ze u uitgeblust en u voor het hoofd geslagen? Of zeiden ze: 'Houd moed, het werk heeft bij u een aanvang genomen, u bent op de weg des Heeren, het is bij mij ook zo gegaan. Is dat zo? U bent vast een rokend lemmet, want de ervaren vromen hebben zoveel teerheid om u niet te bedriegen.
- Zijn zij rokende lemmeten die zo spreken tot God en tot mensen over hun verloren staat. Hun oog en hart is er met tranen over bezet. Zij zien in zichzelf niet anders dan een zondaar. 'Ach God', zeggen ze, 'mijn karmozijnrode zonden, wat zal ik ermee doen? Ik ben Uw liefde niet waard!'
Hoor het en onthoud het, u zult het alzo bevinden.

'Ja', zal een ander zeggen, 'of ik een rokend lemmet ben, ik weet het niet, ik durf nog niet af te gaan op het lichtje dat u mij geeft. Och God! De minste gelegenheid die er is, ja mijn gehele natuur is gaande. Wat al hartstocht, toorn en zwaarmoedigheid! Ik werp het meteen al weg. Zou ik er dan blijk van geven een zaad te zijn dat de Heere gezegend heeft? Ik laat het zo bitter slecht liggen, ik ben zo slordig in mijn leven.'

Ik antwoord u:

- Als iedereen het zag en u erkende voor een zaad dat van de Heere gezegend is, dan zou u geen rokend lemmetje zijn, maar een brandende kaars, een toorts, en een licht dat schijnt in een krom en verdraaid geslacht.
- En in alle gevallen: kunt u klagen over uw gebrekkige, onheilige en onwaardige wandel, zonder een vonkje van genade te hebben?
- Wilt u uw verdorvenheid wel gewonnen geven?
- Als u bij elke gelegenheid zo zondig bent, hoe bent u daar dan onder? Slaat uw hart er niet van over? Als u de polsslag van iemand zag en voelde, zou u daardoor zijn leven niet bewijzen? Zou uw hart dan zo slaan en geen leven hebben? Zou u zich niet aanklagen dat u zo zondig bent? Bent u er niet beschaamd over voor God en mensen?

Nog eens, u zult zeggen: 'Dring niet zo aan. Ik zou uw woord wel ingang laten hebben, maar ik moet zeggen dat ik het niet durf, want mijn verdorvenheid heerst over mij.'

Ik zal u twee wezenlijke antwoorden geven: Kent u de heerschap van de zonde wel? Kent u het zondigen uit zwakheid wel? Welke is het als de zonde heerst, en welke als ze kwelt? Weet u het of kent u het niet? Of wilt u het niet weten?

(wordt vervolgd)

Uit:
'Het gekrookte riet',
B. Smijtegelt
(uitg. Romijn &
Van der Hoff, 1968).

Het inzamelen van onze gaven

Geen beperkingen meer door coronamaatregelen; geen schema's meer wie wanneer naar de kerk mag gaan. We kunnen weer in vrijheid opgaan naar Gods huis.

ds. W. Silfhout,
Veenendaal

Een dreigende coronagolf kan het misschien allemaal weer anders maken, maar nu kan de gemeente weer in zijn geheel samenkomen. Misschien dat de discussie over de wijze van avondmaalsviering hier en daar nog voortgaat en van kerkbezoekers wordt verwacht dat zij bij binnenkomst hun handen ontsmetten, maar ook dat zal naar we hopen binnenkort tot het verleden behoren.

Anders is het met het collecteren. Daarvoor werden tijdens de coronapandemie allerlei oplossingen bedacht. Enerzijds om te voorkomen dat door het collecteren met doorgeefzakjes de kerkgangers elkaar zouden besmetten en anderzijds dat ook zij, die volgens schema of vanwege hun kwetsbaarheid niet naar de kerk konden, toch in staat waren hun gaven te geven. Is er reden om het na corona anders te doen?

Die vraag aan de redactie staat niet op zichzelf, maar wordt temeer klemmend nu het gebruik van munt- en papiergeld steeds verder naar de achtergrond verdwijnt en financiële transacties digitaal worden afgewerkt. Ook spelen daarbij fiscale aspecten een rol.

Bezinning hierop is daarom nodig. Op dit moment is de druk er een beetje af. Sommige gemeenten zijn weer overgegaan tot het collecteren tijdens de gemeentezang, anderen houden nog vast aan de zakken of bakken bij de uitgang. Ook zijn er, die nog geheel afhankelijk zijn van digitale bijdragen. Het is immers ook niet uitgesloten dat de kerken in de toekomst weer te maken krijgen met beperkende maatregelen als gevolg van een besmettelijke

ziekte. Mede met het oog daarop is bezinning gewenst. Bezinning op de vraag, hoe vanuit Bijbels principiële lijnen de collecten vorm kunnen worden gegeven.

Noodmaatregel

Over dit collecteren schreef ik al eerder (De Saambinder, 6 januari 2022). Daarin heb ik ervoor gepleit in ieder geval de diaconale collecte zo veel mogelijk onderdeel te laten zijn en blijven van de eredienst. De discussie na de coronapandemie spitst zich toe op de vraag of digitaal collecteren een blijvende zaak moet zijn of was het een noodmaatregel die we zo spoedig mogelijk moeten afschaffen of beperken? Rond deze vraag doen zich een aantal andere vragen voor, zoals die over het gebruik van contant geld of collectebonnen of -munten. Ook de verhouding tussen de diaconale collecte en die voor allerlei kerkelijke doeleinden vraagt aandacht.

Handreiking

De redactie van De Saambinder heeft mij gevraagd op deze materie wat dieper in te gaan om zo kerkenraden een handreiking te doen voor het bepalen van hun beleid met betrekking tot het collecteren. Dat brengt de noodzaak met zich mee om na te denken over de aard van het collecteren in het licht van Gods Woord. De kerkelijke collecte is immers niet te vergelijken met een collecte voor welk willekeurig doel dan ook, waarvoor collectanten aan de deur komen of die digitaal worden verricht. Met andere woorden: Wat is de Bijbelse grondslag voor de collecte en: Is er wel een Bijbelse noodzaak voor het collecteren? Als we die grondslag hebben nagegaan en daardoor ook de noodzaak van het collecteren kunnen aantonen, kunnen andere (praktische) aspecten aan de orde worden gesteld en daaraan worden getoetst.

In deze artikelen wil ik achtereenvolgens bespreken:

- de Bijbelse grondslag van de collecte
- het collecteren als een wezenlijk onderdeel van de eredienst
- het moment van collecteren
- de wijze van collecteren
- digitaal collecteren

Opmerkingen

Ik maak vooraf twee opmerkingen. In de eerste plaats: sommige aspecten die met het collecteren te maken hebben, zijn middelmatige zaken. Er kan verschillend over gedacht worden. We moeten ervoor oppassen om elkaar daarover in geestelijke zin de maat te nemen, alsof bijvoorbeeld onze zaligheid afhankelijk is van de vraag of we voorstander zijn van munten of van bonnen.

Daarmee houdt verband mijn tweede opmerking, namelijk dat ook in de loop van de kerkgeschiedenis over deze zaken soms verschillend werd gedacht. Dat maakt bescheiden en doet beseffen dat we een verduisterd verstand hebben en onze bede maar gedurig moet zijn: 'Leer mij, HEERE, Uw weg; ik zal in Uw waarheid wandelen; verenig mijn hart tot de vreze Uws Naams' (Ps. 86:11).

In het volgende artikel zal eerst aandacht worden geschonken aan de Bijbelse grondslag van de collecte. Aansluitend zal de collecte als wezenlijk onderdeel van de eredienst aan de orde komen. Andere onderwerpen zijn daarna aan de beurt.

(wordt vervolgd)

De functie van de bijlagen

De vorige keer stonden we stil bij de beeldspraak van de bijlagen. Thomas Boston ontleent dit beeld aan een nadere uitwerking van de vergelijking van de Wijnstok en de ranken uit Johannes 15.

ds. A. Schot,
Nunspeet

Omdat Boston hier een verdergaande uitwerking geeft aan dit beeld moeten we ons afvragen: 'Wat is de functie van deze bijlagen?' Later hoop ik terug te komen op de vraag of deze bijlagen Bijbels genoemd kunnen worden. Boston beschrijft in dit beeld de werking van Gods wet en van Gods recht in het hart van een zondaar. De genoegdoening aan Gods recht is de spil waar het om draait. De bijl wordt gehanteerd door de Heilige Geest. In onze tijd blijkt het heel belangrijk om de vinger bij deze dingen te leggen. De volgorde van de drie stukken – ellende, verlossing en dankbaarheid – wordt meer en meer omgekeerd. Voor velen komt de kennis van de zonde pas na de kennis van de Zaligmaker, in plaats van andersom. De functie van de wet wordt door velen niet meer nodig geacht. Het ontdekkende werk van Gods Geest wordt vaak al onnodig geacht. Velen willen een prediking waarbij de zondaar aan de oude stam kan blijven en toch vruchten kan dragen. Met een (onterechte) verwijzing naar de puriteinen wil men ons doen geloven dat het zo ook wel kan.

Twaalf slagen

Maar dit strijdt met ons reformatoerisch gedachtengoed. We zien dat de reformatoren de zondaar voortdurend plaatsten voor een heilig en rechtvaardig God. Godskennis en zelfkennis zijn nodig om te komen tot de kennis van Christus. De kennis van Gods recht is wel degelijk nodig om te komen tot een nadere kennis van Christus. Leest u Zondag 5 van onze HC maar. Het verkrijgen van deze bevindelijke kennis is een proces dat uitloopt op de totale overgave van de zondaar. Een van onze predikanten heeft eens gezegd: In het leven van Gods kinderen is eerst 'ik en Jezus', daarna 'Jezus en ik' en tenslotte 'Jezus alleen'. Dat is nu precies wat Boston hier schildert. Boston tekent de afsnijding van de oude Adam in twaalf bijlagen. De eerste verwondende slag is de ontdekking aan zonde en verlorenheid. De zondaar was zich niet bewust van enig gevaar, maar wordt overtuigd van zonde en gerechtigheid. De laatste slag is het afvallen van de oude stam. De vallende rank wordt ingeënt in de ware Wijnstok Christus. Maar daartussen

ligt een ingrijpend proces van sterven. Waarom is dit proces nodig? Als we de bijlagen langslopen, zien we dat de zondaar telkens probeert om tot een oplossing te komen. Hij zit vast aan Adam, aan het werkverbond. Hij zoekt een oplossing zonder Jezus en daarna een oplossing samen met Jezus. Maar hij moet leren te sterven aan zichzelf. Hij moet zijn leven verliezen buiten Jezus. Dat blijkt een strijd te zijn, die de zondaar niet zomaar opgeeft. Een mens doet wat om maar in leven te blijven.

Herkent u dat in uw persoonlijke leven? Het is zo pastoraal dat Boston deze dingen aan de orde stelt. Als vriend van de Bruidegom rust hij niet totdat Christus Zijn bruid heeft. Een prediking waarin dit werk van Gods Geest functioneert, kan Christusprediking genoemd worden in de volle zin van het Woord.

Godsdienstige werken

Hoe houdt de zondaar zich dan op de been? Daar is heel veel van te zeggen: door godsdienstige werken; door het belijden van de zonden; door het bedwingen van hartstochten; door ernstiger te bidden; door boetedoening; door schikingsvoorstellen te doen; door te verwachten dat God de wil voor de daad zal aannemen; door te hopen dat Christus zijn eigen gerechtigheid zal aanvullen; door een voorwaardelijk verbond te sluiten; door zich te gedragen als een waardige bedelaar; door zich te verbergen onder een sluier van geveinsde nederigheid... Het is heel ontdekkend om dit persoonlijk te leren. Gods kinderen zien hier hun leven getekend. Telkens denkt de zondaar dat hij er is, maar dan volgt weer een nieuwe slag. Die nieuwe slag is ook nuttig en nodig. Dat ligt aan de weerbarstigheid van de rank. Wij zijn vijanden van vrije genade. Daarom is een ontdekkende prediking zo nodig.

Wat we duidelijk bij Boston zien is dat de toeleidende weg tot Christus niet hetzelfde is als rust geven buiten Christus. Dit wordt hen weleens verweten die het zaligmakend werk van Gods Geest laten beginnen voor de omhelzing van Christus. Als de wet niet functioneert en de ontdekking niet gepreikt wordt, bestaat het gevaar dat geestelijke ranken denken in Christus te zijn, terwijl ze nog in Adam zijn. En buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.

(wordt vervolgd)

De lessen voor ons

In deze serie artikelen staan we onder meer stil bij de discussies rond vrouwelijke ambtsdragers. Ook rond het thema homoseksualiteit zien we binnen diverse kerken de meningen verschuiven. In dit slotartikel overzien we de discussie en proberen we vooral lessen te trekken. Wat kunnen we leren van wat er in kerken gebeurt?

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Genesis 3

Wie Genesis 3 doorleeft, heeft verzoening én vernieuwing nodig. Functioneert de zondeval niet meer, dan wordt het uitgangspunt de gelovige mens. Deze gaat ervan uit dat Gods Geest in hem woont en vertrouwt erop de juiste keuzes te maken. Waar een bijbels-separerende prediking ontbreekt, worden allerlei vernieuwingen gemakkelijker doorgevoerd. Die vernieuwingen worden vervolgens in de Bijbel ingelezen. We noemden eerder het beroep op Galaten 3:27-28, waar de apostel schrijft dat in Christus geen man en vrouw is. De redenering luidt als volgt: Het verlossingswerk van Christus bevrijdt ons van de ongelijkheid van man en vrouw, die vrucht is van de zondeval. Zo groeien we toe naar de nieuwe werkelijkheid van Christus' Koninkrijk en wissen we nu reeds de ongelijkheid van man en vrouw uit. Dus mogen vrouwen in de ambten dienen.

Op grond van Galaten 3:27-28 vindt een gereformeerd vrijgemaakte predikant zelfs dat we rustig genderneutraal kunnen spreken en de gemeente in de kerkdienst mogen begroeten met 'goedemorgen mensen'. Christenen verabsoluteren immers het verschil tussen man en vrouw niet meer.

Dergelijke redeneringen schuiven in feite Gods scheppingsorde opzij. Maar Paulus grijpt juist daarop terug als hij, door de Heilige Geest geïnspireerd, het verschil tussen man en vrouw uitlegt (1 Tim. 2:9-15).

Veel bedelen

De nieuwe manier van Bijbellezen, de nieuwe hermeneutiek dus, brengt allerlei ontwikkelingen in kerken in een stroomversnelling. Een vanouds traditioneel kerkverband als de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) wordt in rap tempo een moderne kerk, waarin de boodschap van zonde en genade steeds vager klinkt en de moderne mens het steeds meer voor het zeggen heeft. Wat ons daarom te doen staat? De tijd doorgronden, de geesten beproeven en veel bedelen om het licht van Gods Geest.

*Maak in Uw woord mijn gang en treden vast,
Opdat ik mij niet van Uw paân moog' keren;
En wordt mijn vlees door 't kwade licht verrast,
Ai, laat het mij toch nimmer overheren;
Verlos mij, HEER, van 's mensen overlast,
Dan zal ik U, naar Uw bevelen, eren.*

(slot)

Kunnen discussies rond vrouw en ambt en het toestaan van homoseksuele relaties ons kerkverband ook gaan beroeren? Nee toch, zo zullen velen zeggen. We houden toch vast aan Gods Woord. Maar, de geschiedenis laat zien dat kerken die lange tijd vasthielden aan het gezag van Gods Woord op deze punten door de bocht gingen. We moeten ons niet vergissen. De tijdgeest waait door alle kerken heen, beïnvloedt mensen, ambtsdragers. Dus ook ons!

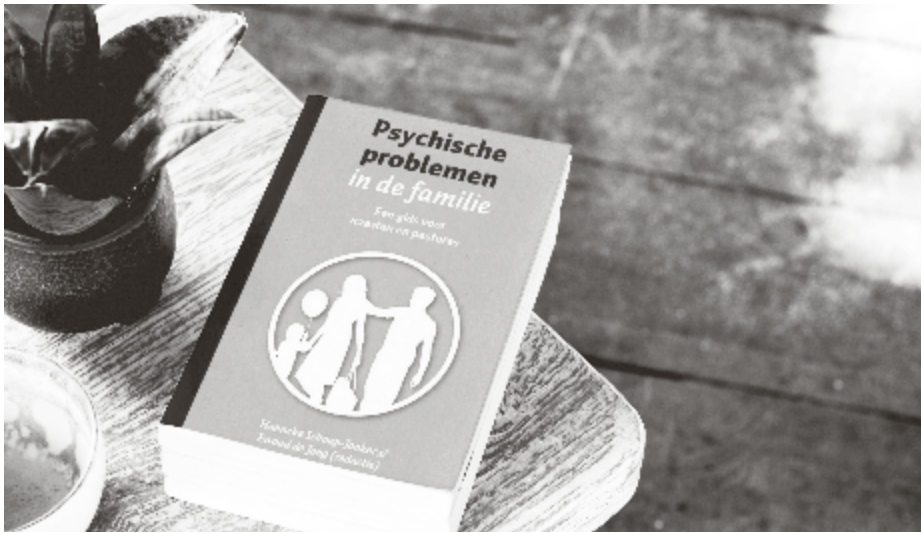

Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast.

De beïnvloeding door de tijdgeest gaat zo ver dat we kunnen denken de Bijbel serieus te nemen, terwijl we volop meegaan met de tijdgeest. We kunnen denken 'geestelijke pioniers' te zijn en met verve nieuwe inzichten verdedigen, terwijl een 'kracht der dwaling' (2 Thess. 2:11) ons in de greep houdt. Het kenmerk van deze kracht der dwaling is dat God hem als een oordeel zendt. Dat oordeel heeft als gevolg dat de leugen wordt geloofd. Dat kan! We kunnen de leugen voorstaan, terwijl we denken voor de waarheid op te komen. Juist om deze reden past ons wantrouwen tegen alle gedachten die uit ons menselijk hart opkomen. Wie zichzelf leert kennen als 'onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad' zal niet snel het stempel van Gods Woord op eigen opvattingen zetten. Wie beseft dat de satan ook kan komen als een 'engel des lichts' zal zijn eigen gevoel en inzichten niet als de stem van Gods Geest durven aanmerken.

Mensbeeld

Een gezond bijbels wantrouwen van onszelf wordt gemist in met name vooruitstrevende delen van de kerken. Heeft dat te maken met een optimistisch mensbeeld, dat ontstaat uit gebrek aan ontdekking aan ons zondige bestaan? Opvallend is dat moderne opvattingen vooral ingang vinden bij kerken of delen van kerken waar de ontdekkende prediking van Gods wet naar de achtergrond verdwijnt. Dat gevaar lopen wij ook, want de wetsprediking staat haaks op ons gevallen bestaan. In de praktijk verdwijnt de wet vaak achter de liefde. Hebben twee mensen van hetzelfde geslacht elkaar lief en willen ze daarom een seksuele relatie aangaan? Het komt niet overeen met de letter van de wet, maar toch, ze hebben elkaar lief. En dat is toch het belangrijkste? Zo gaat de autonome mens bepalen wat de wet zegt, terwijl de wetsprediking juist nodig is om onze autonomie te breken.

Meelijden bij psychische nood

‘En hetzij dat één lid lijdt, zo lijden al de leden mede; hetzij dat één lid verheerlijkt wordt, zo verblijden zich al de leden mede’. Zo beschrijft Paulus in 1 Korinthe 12:26 hoe het in de christelijke gemeente, het lichaam van Christus, behoort te zijn.

Carolien
Nijssse-Boogaard,
Vereniging
Een Handreiking

‘God zag dat het goed was’, zo staat geschreven na de schepping. God maakte alles volmaakt goed. Deze door God zo volmaakt voortgebrachte schepping werd echter verdorven door de zondeval. De mens moest vanaf dat moment inleven zonder God te zijn. En dit moet ook nu nog dagelijks worden ingeleefd. Door de zonde zijn wij allerhande ellende en kruis onderworpen. In de eerste plaats is daar de geestelijke nood: ons verdorven bestaan, de zonde, het slaafs volgen van de duivel. Daarnaast wordt er lijden ervaren door lichamelijke nood, maar ook door psychisch lijden. Dit laatste grijpt diep in bij mensen die hiermee te kampen hebben, maar ook bij hun familieleden en naasten.

Christelijke gemeente

De christelijke gemeente is allereerst de plaats waar God spreekt tot zondige mensen. De prediking is de bediening der verzoening. Paulus beschrijft in 1 Korinthe 12 de gemeente van Christus als één lichaam, waarin alle ledematen elkaar nodig hebben. Het oog kan niet zeggen tot

de hand: ‘Ik heb u niet van node’. En als één lichaamsdeel lijdt, lijden alle delen mede. Dit geldt ook als er sprake is van psychische nood. Allen lijden mee met hen die psychisch lijden, maar ook met degenen die om hen heen staan en die ook een grote last te dragen hebben. Vaak gebeurt dat allemaal in stilte en onopvallend. Dat vraagt om gebed, betrokkenheid en steun van de gemeente. Een luisterend oor, een bezoekje, praktische ondersteuning of het doen van hand- en spandiensten kunnen zoveel betekenen. En laten we het pastoraat voor deze mensen niet vergeten. In hun leven kunnen zoveel vragen en raadsels zijn.

Psychische nood

‘Aan de buitenkant van het gezin waarin ik opgroeide, was niets aan de hand. We zaten elke zondag keurig in de kerk. Maar de binnenkant was onveilig. Mijn ouders hadden beiden een psychische aandoening. Mijn moeder was verslaafd aan alcohol, mijn vader leed aan angst- en stemmingsstoornissen. Door deze psychische problematiek waren mijn ouders niet

beschikbaar voor mij. En het voelde alsof ik geen grond onder de voeten had. Al heel jong ontwikkelde ik scherp afgestelde antennes en deed ik mijn best om in te spelen op de behoeften van mijn ouders. Mijn ouders zagen mij niet, ik zag hén. En wie zag mij?’

Niet bij alle situaties van psychisch lijden is de nood voor familieleden zo groot. Toch kunnen veel jongeren en ouderen vertellen over moeilijke ervaringen in het opgroeien. Hun ouders gaven hun geen liefde en het vertrouwen in de ouders ontbrak. Bij andere gemeenteleden is er een dagelijkse zorg om een psychisch zieke partner. Een echtgenote die dagelijks met grote somberheid te maken heeft en niet of nauwelijks in staat is de zorg voor het gezin op zich te nemen. Haar man ondersteunt haar waar mogelijk, maar heeft ook zijn taak in zijn dagelijks werk. Of een echtgenoot die buiten de deur vriendelijk en joviaal is, maar achter de voordeur als een tiran zijn gezin bestuurt. Zijn vrouw zal proberen de kinderen zoveel mogelijk liefde en aandacht te geven die ze nodig hebben, maar ook zij lijdt onder de liefde-loosheid van haar man. Of wat te denken van de zorgen die ouders hebben om hun zoon of dochter die kampt met suïcidale gedachten?

Al deze ervaringen en gevoelens dragen gemeenteleden dagelijks mee. Gevoelens van wantrouwen, maar ook van schaamte kunnen ertoe leiden dat ze nauwelijks relaties met anderen durven aangaan. Het gebed mag in prediking en pastoraat wel zijn dat de medelijdende Hogepriester met innerlijke ontferming over hen bewogen is. Maar ook dat de christelijke gemeente in alle zorgen met hen meelijdt.

Symposium

Onlangs is het boek “Psychische problemen in de familie” verschenen. Naar aanleiding hiervan organiseren het Kennisinstituut Christelijke GGZ (KICG) en Een Handreiking, reformatorische vereniging voor familieleden van psychisch zieken, op dinsdagavond 6 september het symposium “Samen zijn we sterker”. Dit symposium is bedoeld voor familieleden van psychisch zieken, ambtsdragers en gemeenteleden. Locatie: Elimkerk, Waterdaal 1, Amersfoort. Informatie en opgave: www.kicg.nl

Arthur Hildersham was predikant van de St. Helen's Church in Ashby-de-la-Zouch (midden Engeland).

Dikke boeken van Hildersham

In "Waarheid in het binnenste" legt Arthur Hildersham negen verzen van Psalm 51 uit. Hij had er 152 Bijbellezingen voor nodig. Uitgeverij Brevier brengt ze nu op de markt, in drie dikke delen, in totaal bijna 1300 bladzijden.

J. van 't Hul,
Lieren

Eerst even dit: wie was Arthur Hildersham? Hij leefde van 1563 tot 1632, behoorde tot de puriteinen, maar was onder hen niet de meest bekende. Hij groeide op binnen de Rooms-Katholieke Kerk en was door zijn ouders bestemd voor het priesterschap. Gods gedachten waren echter hoger dan die van deze vader en moeder, want Hildersham kwam niet terecht op het seminarie, maar op de universiteit van Cambridge, waar hij de predikantsopleiding volgde. Hij werd predikant in de Church of England, waar hij het altijd moeilijk heeft gehad. Toch bleef hij de kerk door dik en dun trouw. Over het leven en werk van Hildersham zijn we sinds 2019 goed geïnformeerd, dankzij een levensschets die dr. W.J. op 't Hof schreef als Voorwoord in het toen verschenen boek "De Fontein des levens" van Hildersham.

Davids berouw

Psalm 51, een boetepsalm, handelt over Davids berouw. Hij had Bathséba, de vrouw van een ander, genomen, gestolen zeg maar. De koning had dus de echt gebroken en had bij haar gelegen.

Dat was allemaal zonde voor God, tegen het zevende en achtste gebod. Uiteindelijk werd hij ook nog eens een moordenaar, waarmee hij tegen het zesde gebod zondigde.

David wordt ons in Psalm 51, zegt Hildersham, voorgesteld als een aansprekend voorbeeld van een werkelijk berouwhebbend zondaar. 'In een tijd waarin de Heere ons op verschillende wijzen tot inkeer roept, lijkt het mij goed hier over te spreken'. Deze drie dikke boeken zitten volop in de actualiteit. Hildersham overdenkt slechts de eerste negen verzen van Psalm 51. Hij doet dat uitermate grondig, of, zoals uitgever P.L. Rouwendal het in de inleiding zegt: 'Ieder woord is van waarde, wordt gewogen, in het verband geplaatst en vruchtbaar gemaakt. Hij is daarin 'uitputtend' in de positieve zin dat hij alle mogelijke lessen die uit een tekst te trekken zijn, benoemt'. Allereerst valt er licht op het inleidende vers waarmee deze psalm begint.

Dat staat er niet zomaar, stelt de auteur. Bij het verklaren van de psalmen mag dit niet verzwegen worden, want dit is zeker ter zake doende. Geen woord, geen lettergreep, geen jota noch tittel in Gods Woord is overbodig. Ieder woord is nuttig, kan tot onderwijs dienen, want ál de Schrift is van God ingegeven en is dus nuttig tot lering, dus ook de inleidende woorden. 'Het is een zonde en een gevaarlijke zaak ze te verwaarlozen en gering te achten'.

Zonde van overspel

Vervolgens stelt Hildersham uitvoerig Davids zonde aan de orde: overspel. Zomaar halverwege een heftige aanklacht zegt de auteur opeens: 'Alles bijeen leert ons dit dat een wedergeboren mens met een grote mate van zaligmakende genade, gemakkelijk in de meest afschuwelijke zonde kan vallen'. Hij past de waarheid direct maar toe: Een wedergeboren mens die zo diep als David valt, kan toch nooit alle genade verliezen. 'Hoewel u met dit vallen in de zonde niet uw nek breekt en het eeuwige leven verliest, kunt u wel een arm of been breken en in grote zielsangst komen. Hoewel het zaad van God in u zal blijven ondanks deze zonden, zult u toch het genot en de troost ervan verliezen. (...) Door dit vallen in de zonde brengt u over uzelf de ondraaglijke kwelling van een verslagen geest. Wie kan die dragen?' Precies zo spreekt ook het vijfde hoofdstuk van onze Dordtse Leerregels hierover.

Het leven van elke dag is voor een wedergeboren mens een gevaarlijk iets, zegt Hildersham, want hij is voortdurend in gevaar van God af te vallen. Alle mogelijke verdorvenheden kleven hem aan, totdat hij sterft. 'Zoals de aarden vaten, die naar de wet onrein waren, alleen konden worden gereinigd door ze te breken, worden wij verlost van de aanvechtingen en verleidingen van satan als wij sterven. Alleen in het toekomstige leven zijn wij volledig verlost'.

Kloppen op de tekst

Zo klopt Arthur Hildersham bijna 1300 bladzijden lang op ieder woord uit deze negen teksten van Psalm 51, net zo lang totdat hij komt bij de laatste woorden uit vers 9. In hoofdstuk 152 weerlegt hij nog enkele dwalingen, spreekt nog een woord van vermaning en eindigt met een woord van bestraffing: Wee degene die als David zulke 'stenen des aanstoots' op de weg legt. Wee degene die zulke ergernis veroorzaakt. Wee de mens die er de

oorzaak van is dat Gods ordinanties belachelijk worden gemaakt. 'U zult op enige tijd wensen dat u liever had willen leven onder de indianen en kannibalen dan in de plaats waarin u zo lange tijd zo'n bediening hebt genoten en die zozeer onteerd hebt'. Hildersham is geen profeet die pleistert met loze kalk of die aangename kussens naait 'voor alle oksels der armen'. In zijn worstelen om het rechte verstaan van Psalm 51 blijft hij oprecht en scherp, pastoraal en ook praktisch van toon, tot op de allerlaatste bladzijde toe.

Dit is een moedig uitgeversproject! "Waarheid in het binnenste" is een leerzame onderwijzing, een heilzaam vermaan en een stichtelijk werk in de beste zin van het woord.

"Waarheid in het binnenste" (drie delen), Arthur Hildersham; uitg. Brevier; resp. 413, 430 en 415 blz., totaalprijs € 80,-.

EEN STEM UIT HET VERLEDEN

Bidden voor de dominee

'Gelijk het bij mij recht is, dat ik van u allen dit gevoel, omdat ik in mijn hart houd, dat gij, beide in mijn banden en in mijn verantwoording en bevestiging des Evangelies, gij allen, zeg ik, mijner genade mede deelachtig zijt'.

Octavius Winslow
(1808-1878)

Filippenzen 1:7

Het is volkomen waar dat alle levendgemaakte leden van Zijn gemeente delen in de genade die God aan de christenleraar schenkt. Zij delen in hetgeen hem toebehoort. Al de genade waarmee hij verrijkt is, alle gaven die hem geschonken zijn, alle talenten waarmee hij versierd is, alle beproevingen waardoor hij verzocht wordt, al de vertroosting die zijn smart lenigt, al de kracht die hem staande houdt, al de onderscheiding die hem te beurt valt, behoren evenzeer aan de gemeente waarover God hem tot een opziener gesteld heeft.

Er is in de verhouding tussen leraar en gemeente een gemeenschap van belangen. Hij heeft die genade en hij oefent deze gaven niet enkel tot zijn persoonlijke heiligheid en zaligheid, maar ook met het oog op hun heiligheid en hun zaligheid. U bent deelgenoten met hem. Door zijn vettigheid wordt u verrijkt, door zijn magerheid wordt u verarmd. De mate van zijn genade zal ook de mate van uw genade zijn. Naarmate hij door Christus onderwezen en gezegend wordt, zult u het ook zijn. De heerlijkheid die hij ontvangt door zijn gemeenschapsoefening met God,

zal afstralen op u. De genade die hij aan Jezus ontleent, de schatten die hij vergadert door het onderzoeken van de Schriften, zullen u verrijken. Zo zult u in alles zijner genade deelachtig zijn. Van hoe groot gewicht is het dan dat hij bij alle gelegenheden deelt in uw gebed! Aan het verzuim van deze gewichtige plicht moet veel van de dorheid en onvruchtbaarheid toegeschreven worden waarover men klaagt bij het horen van het Woord'.

Uit "Morgengedachten", Octavius Winslow, 2017

Afhankelijk

Het is alweer eind augustus. Een groot deel van de zomer is voorbij. 'Wat gaat de tijd toch snel', zeggen we dan. En voor je het weet, is er weer het winterseizoen en is het weer druk. Op school, in de kerk en in de jonge gezinnen.

ds. C. Vogelaar,
Towaco (VS)

De laatste maanden hebben we geen zondag buiten Clifton doorgebracht. Er moest toch al genoeg gereden en gevlogen worden. Begin juni was er curatoriumvergadering in Michigan. In juli vergaderde de classis Mid-West in Rock Valley voor het examen van kandidaat J.R. Slingerland. En als de Heere ons spaart, hopen we nog naar Corsica te reizen voor zijn bevestiging in het ambt. Om daarnaast ook nog iedere maand een reis te maken om een vacante gemeente te dienen, leek ons wat teveel. Ons leven is ook een reis, die wel gaat opkorten. 'Het is bij de avond en de dag is gedaald'. Dat zeiden de Emmaüsgangers tegen de Vreemdeling Die de Schriften voor hen geopend had. Als we soms uren in het vliegtuig zaten, verlangden we naar het einde van de reis. Zo zou het ook in ons hart moeten zijn.

Droogte

Het is hier erg warm en de laatste maanden is er bijna geen regen gevallen. Het is droog op de akkers en er wordt uitgezien naar regen, net als in Nederland. Maar als het nu ook droog is op het veld van 't eigen hart, dan besef je soms hoe afhankelijk we

zijn van de opening van het Woord en van Hem Die alleen de regen van Zijn Geest geven kan. Het is alweer jaren geleden dat we midden in de zomer een weekje doorbrachten in het oude vaderland. Wat was het toen ook droog. De gewoonlijk prachtig groene weilanden waren geel en kaal. De aarde schreeuwde om regen. Daarvan spreekt ook Psalm 65:10: 'Gij bezoekt het land, en hebbende het begerig gemaakt, verrijkt Gij het grotelijks.'

Het is de Heere Die regen en droogte, zomer- en winterweer bestuurt. Wij hebben het over 'het regent' en 'het sneeuwt'. Maar Gods Woord zegt: 'verrijkt Gij het grotelijks'. Er staat niet: toen begon het hard te regenen. God opende de schatkamers en stuurde op Zijn tijd een milde regen op Zijn erfdeel neer. Het is een voorrecht als het verlangen naar een bezoek van Boven levendig mag zijn. Maar wellicht ervaart u dat verlangen niet meer en neemt u alleen maar kale vlakten waar. Wat is het dan gelukkig dat hier staat dat Hij het land bezoekt. Hij is het Die dat land begerig maakt en het dorre veld doet schreeuwen om regen.

Geneigd te stelen

Afhankelijkheid is niet wat ons trotse hart begeert. We willen eigen meester zijn. Steunen op en soms roemen in eigen kracht ligt ons wel. Jezelf helpen en er zélf wat van terechtbrengen is ons aangenamer dan een lege hand ophouden. Het valt voor ons trotse hart niet mee bedelarm te zijn.

Simson was ontzaglijk sterk als de Geest des Heeren over hem vaardig werd. De nieuwe touwen die om zijn handen gebonden waren, verbrak hij alsof het dunne draadjes waren. En toen de Filistijnen kwamen, vond Simson een ezelskinnebakken en hij sloeg daarmee duizend man. Het bracht hem echter niet in de laagte, niet in de ootmoed voor God. Met trots zei hij wat hij gedaan had. Simson roemde, niet in God maar in eigen kracht. Zo is ons dwaze hart almaar geneigd te stelen. Wat erg toch als we trots zijn op onszelf en niet eindigen in wat de Heere genadig geeft. De Psalmist bad: 'Weerhoud, o HEER! Uw knecht, dat hij zijn hart niet hecht aan dwaze hovaardij'. De Heere gaf onderwijs tijdens die droge week in het oude vaderland.

Lessen

'Als hem nu zeer dorstte, zo riep hij tot den HEERE en zeide: Gij hebt door de hand van Uw knecht dit grote heil gegeven'. Nu was het niet langer ik, maar God had het heil gegeven. Simson was niet langer de held, alleen een hulpeloos instrument. O, volk van God, hoe vaak heeft u al geschreeuwd en hoe vaak heeft de Heere u al verhoord? Wat blijft een mens hardleers. En toch: 'Toen kloofde God de holle plaats die in Lechi is, en er ging water uit van dezelve, en hij dronk'. Toen hoorde God; Hij is mijn liefde waardig. De Borg dorstte op Golgotha, aan het vervloekte kruishout, zodat er water is voor een dwaas volk. Opdat ze niet zouden sterven, maar leven en de daden des Heeren verkondigen. Hem eeuwig loven omdat Hij het gedaan heeft!

'Gij bezoekt het land, en hebbende het begerig gemaakt...'

Gedachten over.... doel missen

ds. G. Hoogerland,
Kruiningen

Toen de militaire dienstplicht er nog was, gingen jongens van rond de twintig jaar onder de wapens. Na verloop van tijd betekende dat ook leren omgaan met vuurwapens. Mijn herinnering daaraan is beschamend.

Liggend op een brits moest een doel beschoten worden met een tamelijk zware mitrailleur. Het wapen liep me letterlijk uit de hand en de kogels sloegen met veel geraas in een houten schot, waardoor de splinters rondvlogen. Het snel ingrijpen van de instructeur voorkwam erger. Ik miste het doel.

Het doel waartoe God de mens heeft geschapen, is dat hij God, zijn Schepper recht kennen, Hem van harte liefhebben en met Hem in de eeuwige zaligheid leven zou, om Hem te loven en te prijzen. Door de zondeval heeft de mens het doel gemist. Die zondeval was echter niet zo dat de mens door onvermogen of zwakte dat doel niet kon raken. Nee, bewust en moedwillig wendde Adam zich van dat hoge doel af om zich op een ander doel te richten. Zoals een ervaren schutter, die van zijn meerdere de opdracht krijgt om een zeker doel te raken, bewust een ander doel kiest en daarmee moedwillig ongehoorzaam is.

Aan stukken geschoten

Na de zondeval kan en wil de mens zich niet meer op dat oorspronkelijke doel richten. Hij is er vijand van geworden. In plaats van Gods eer is onze eigen eer ons doel geworden. En al doet de mens nog burgerlijk goed, in wezen is elke handeling, elk woord en elke gedachte, zonde voor God, omdat het niet Gods eer op het oog heeft. Wij missen ons doel en schieten alles aan stukken, al kan het voor ons natuurlijk oog lijken dat er veel goede schutters zijn. Godsdienstigheid en burgerlijkheid schijnen het doel te bereiken. Ten diepste is het echter alles mis.

In de wedergeboorte gaat de Heere ons oog er voor openen dat we doelmissers zijn. Het verstand, de wil en de begeerten worden vernieuwd, waardoor we weer begeren dat oorspronkelijke doel te raken. Maar onze pogingen falen. We raken het doel niet meer. Dat wordt tot smart. Als 's morgen vroeg de vogels hun stem laten horen, loven zij onbewust hun Schepper. Dan klinkt het in de ziel: 'En gij, mijn ziel, loof gij Hem bovenal'. Dat snijdt door de ziel. Dat kleine diertje kan zijn doel nog raken. Dat kan ik niet meer.

Toch is het een zegen dit te mogen leren. Hoe smartelijk ook. Door deze weg krijgen we een Borg nodig, Die wél het doel geraakt heeft. De Middelaar heeft in het Hogepriesterlijke gebed gezegd tot Zijn Vader: 'Ik heb U verheerlijkt op de aarde; Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen'. Als die Borg wordt verklaard in Zijn plaatsbekledende arbeid, wat wordt Hij dan dierbaar, begerlijk en noodzakelijk.

Hem gelijkvormig worden

Dat werk van die Borg wordt nu de Zijnen toegerekend. Zijn werk wordt op hun rekening geschreven. Zo hebben ze deel aan Zijn Borgtochtelijke werk in het verheerlijken van de Schepper en Herschepper. Dan gaan ze ook begeren Hem gelijkvormig te worden. Ze begeren om God te verheerlijken en groot te maken. Dat gaan ze hier ook in beginsel doen. Meer nog dan Adam voor de zondeval. Want Adam verheerlijkte God in Zijn almacht, wijsheid en goedheid. Maar de Kerk gaat een drie-enig God verheerlijken in Zijn gerechtigheid, genade en barmhartigheid. Zonder het te beseffen deden ze dat al in hun eerste oprechte schuldbelijdenis. Ze doen het in hun buigen voor en onder God. Ze doen het des te meer als de weg der zaligheid in Christus wordt geopenbaard. En hoe meer ze in Hem mogen zien, hoe meer ze God verheerlijken, al kunnen ze het er zelf meestal niet voor houden.

Zo mogen ze met hun zwakke geloofshand, soms al bevende, richten op het doel. En zo mogen ze het soms raken. Hun Meester hield hun geloofshand vast, richtte hun geloofsogen en bestuurdde de pijl. Het is Zijn werk en het wordt hen toegerekend. Hij beloont hen er voor met Zijn genadeloon.

Het werk van het verheerlijken van een drie-enig God mag de Kerk na dit leven volmaakt gaan doen. Dan raken ze het doel. Daar is geen doelmissers meer.

Voor en na de kansel

Onder aan de kansel zijn vaak vurige gebeden opgezonden door predikanten die juist daar hun onbekwaamheid voelden. Luther zei dikwijls in het gebed onder aan de kansel: 'Heere, als het daar boven misgaat, hebt U daar meer schade van dan ik, want ik sta daar niet voor mezelf, ik doe het namens U'.

A. Bel,
Vlaardingen

liever niet, maar in De Saambinder van 9 augustus 1923 schreef hij over een bijzondere ervaring toen hij zonder preek en zonder tekst onder aan de preekstoel stond.

'k Heb horen vertellen van leraars, die er op pochten niet te studeren; zij kregen 't alles uit de hemel; rechtstreeks; zij wisten geen vijf minuten voor de tijd over welke tekst zij preken zouden - maar behandelden dan een tekst die ze soms tienmalen bepreekt hadden. Eerlijk, ik gruw van zulk hoogmoedig en leugenachtig doen. Of dan de Heere soms niet wonderlijk helpt? Ja, gewisselijk ja.

Eén voorbeeld uit m'n eigen leven. Op een tweede Paasdag moest ik eens in een naburige gemeente preken. 'k Dacht te spreken van de Emmaüsgangers. Toen ik de voorlezer zei dat hij een gedeelte van Lukas 24 lezen moest, vroeg een der ouderlingen: 'Wilt u over de Emmaüsgangers preken? Wij hebben er al driemaal over gelezen'. Daar stond ik. Wat nu? Velen van mijn eigen gemeente waren mij gevolgd; dus een preek van de vorige dag of de laatste morgen ging niet. Nooit vergeet ik 't plaatsje voor die preekstoel, toen ik zonder preek, zonder tekst zelfs, mijn nood de Heere klaagde, en met vrijmoedigheid zeggen kon: 'Heere, ik ben Uw knecht'. O, dat pleiten op de roeping waarmee Hij mij geroepen had, en op Gods trouw. En Hij beschaamde niet, Hij gaf tekst en verdeling en verklaring. Hij gaf een zegen!

Bekrachtigd

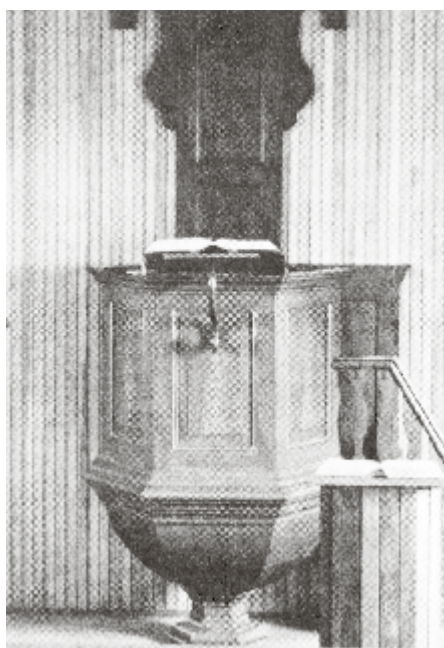
Op 29 september 1948 werd kandidaat F. Mallan in Bruinisse door ds. J. Fraanje tot predikant bevestigd. Ds. Fraanje vertelde toen iets over ds. Daniël Bakker te 's-Gravenpolder, die van 1851 tot zijn overlijden in 1885 het Woord bediend heeft, eerst als oefenaar, later als predikant. Ds. Fraanje werd in 1878 door deze predikant gedoopt.

'Ik heb eens van ds. Bakker gehoord, die had eens op de preekstoel gestaan en daar maakte de duivel hem wijs dat hij er niks van gemaakt had. Maar daar kreeg die oude man de toevlucht tot God te nemen en werd hij bekrachtigd onder aan de preekstoel uit dat versje van Psalm 140 (Datheen): 'Gij zijt, o Heer, mijn God alleen'. En wat ging hij toen doen? Wel, hij heeft onder aan de preekstoel nog een preek gedaan. Hij zag weer zoveel in God en in Zijn deugden, dat de duivel wijken moest, want als de Heere aan de spits treedt, moet de duivel er vandoor'.

Ds. A. Hofman (1912-1990) heeft van 1958 tot 1968 de gemeente Zeist gediend. Eens ging het niet, volgens zijn gevoel. Beschaamd verliet hij de kansel, maar de Heere liet hem toch zien dat de prediking gezegend werd. 'Tijdens mijn verblijf in Zeist is mij gebleken dat de Heere er Zijn volk had. Er was ook wel kaf onder het koren, maar waar is dat niet? Ik heb er tijdens mijn tienjarig verblijf vele kinderen Gods mogen begraven. Onder hen waren enkele gefundeerde christenen. Er woonde in die tijd een christin die 82 jaar oud was. Zij was als een Anna die niet week uit de tempel, met vasten en bidden, God dienende nacht en dag. Deze weduwe, die bijna blind was, wist waar haar schuld gebleven was. (...) Het gebeurde eens dat ik in Zeist sprak over de woorden uit Openbaring 21: 'Ik zal de dorstige geven uit de fontein van het water des levens voor niet'. Eerlijkheids-halve moet ik er bij zeggen dat het die avond helemaal niet ging. Beschaamd en mijzelf veroordelend verliet ik de kansel. Ik vroeg me af of de Heere zo'n arme prediking nog zou kunnen gebruiken voor een hongerig en dorstig volk naar de gerechtigheid van Christus. De eerstvolgende dienst die ik had, liep op weg naar de kerk de 'oude Anna' voor mij uit. Ik groette haar en wilde haar passeren, maar dat ging

zo maar niet. Ze had mij aan mijn stem herkend en nu wilde ze mij iets vertellen. En tot mijn grote verbazing vertelde ze mij dat ze zoveel gehad had aan die preek uit Openbaring 21'.

Zonder preek en zonder tekst
Over zichzelf had ds. G.H. Kersten het

De kansel in het kerkgebouw van ds. D. Bakker in 's-Gravenpolder.

Boekennieuws

"De zoon van Nun",
J. van 't Hul;
uitg. Gebr. Koster;
180 blz., € 16,90.

De zoon van Nun

Opnieuw is er van de hand van onze broeder J. van 't Hul uit Lieren een deel verschenen in de serie 'levensgeschiedenissen van Bijbelse personen'. Deze keer gaat het over Jozua, de zoon van Nun. Op toegankelijke wijze beschrijft dit boek het leven en werk van Jozua. In het Woord vooraf wordt het Bijbelboek Jozua geplaatst in de context van Gods Woord. Wie de schrijver van dit Bijbelboek is, blijkt onzeker te zijn.

Als hoofdgedachten worden genoemd: Gods onbezweken trouw in het vervullen van Zijn beloften en Gods gerechtigheid die blijkt in het uitroeien van de Kanaänieten. Tevens wordt Jozua aangeduid als een type van Christus, de grote Opperherder van de Kerk. De beschrijving van het leven en werk van Jozua begint niet met het Bijbelboek Jozua. In het boek worden we eerst meegenomen naar de strijd van het volk Israël met Amalek en de geschiedenis over de verspieters van het beloofde land. Vanaf het derde hoofdstuk worden we meegenomen door het Bijbelboek Jozua. Het boek eindigt bij het sterven van Jozua. Daar wordt de levensloop van Jozua samengevat met de woorden uit het eerste vers

van het Bijbelboek en de laatste verzen van het Bijbelboek. Deze woorden zeggen iets over de persoon van Jozua. In het eerste vers van dit Bijbelboek werd Jozua 'Mozes' dienaar' genoemd. In de laatste verzen van het boek heet hij 'de knecht des HEEREN'. De dienaar van Mozes is dienst-knecht van de Allerhoogste geworden.

Degene die dit boek ter hand neemt, krijgt meer kennis van de persoon van Jozua. Nog groter zou zijn dat de geestelijke lessen die er in voorkomen gezegend mogen worden. Van harte wil ik deze uitgave aanbevelen voor persoonlijk gebruik en voor gebruik door verenigingen en Bijbelstudiegroepen.

ds. P.D. den Haan, Rijssen

"Goed dat je er bent",
Sarina Brons-
van der Wekken;
uitg. Den Hertog,
224 blz., € 19,90.

Goed dat je er bent

'Goed dat je er bent', zo luidt de titel van het nieuwste boek van Sarina Brons, GZ-psycholoog bij Eleos, waarvan inmiddels de vierde druk verscheen. Een boek over 'zelfbeeld' in het spanningsveld tussen psychologie (met als motto: zoek kracht in jezelf) en theologie (met als boodschap: wees nederig en afhankelijk van Gods genade). Een interessant en goed leesbaar boek. Het legt duidelijk uit wat zelfbeeld is en hoe dat werkt. Hoe je bij een lage eigenwaarde het beeld van jezelf vooral laat bepalen door jezelf te bewijzen, door te doen. Hoe ongezonde zelfkritiek je kan afbreken. Maar ook hoe je ontspoord bij een on-Bijbelse kritiekloze houding tegenover wie je bent en hoe je doet in de verhouding tot God. Waar zonde en schuld een sta in de weg zijn. De Bijbel veroorzaakt immers ons zondige bestaan voor God.

Er worden praktische handvatten gegeven om het beeld van jezelf meer realistisch te maken. Zoals: aandacht hebben voor de dingen waar je goed in bent. En daarbij ook: de Heere erkennen voor de gaven die Hij geeft. En nog veel meer van dergelijke tips. Niet dat dit moet leiden tot een kritiekloze zelfacceptatie. Wie zichzelf (in psychologische zin) aanvaardt, blijft tegelijkertijd gezond kritisch naar eigen onvolkomenheden en zonden. Zelfaanvaarding leidt er wel toe dat je minder afhankelijk bent van het oordeel van jezelf

en van anderen. En dat je tegelijkertijd meer oog hebt voor anderen. Maar dat alles moet er ook weer niet toe leiden dat je alleen maar jezelf probeert te ontplooiën, want de Bijbel roept ook duidelijk op tot zelfverloochening. Dat is niet hetzelfde als afstand doen van alle gezonde zelfwaardering. Het is een bewust buigen voor God en medemensen, tot eer van de Heere.

Al lezend voelt het boek aan als een interessante zoektocht binnen twee dimensies: de verticale van de verhouding tot God, en de horizontale van de verhouding van mens tot mens.

Als je juist op dit punt vragen hebt, kan dit boek je zeker op weg helpen. Het geeft helder uitleg, Bijbelse onderbouwing en veel praktische tips. Echt het lezen waard!

ds. J. IJsselstein, Kapelle

Kerknieuws

BEVESTIGING EN INTREDE DS. AL-CHALABI TE HILVERSUM

Met blijdschap en verwondering deelt de kerkenraad van Hilversum mee dat DV 31 augustus ds. M.T. Al-Chalabi als herder en leraar aan de gemeente zal worden verbonden. De bevestigingsdienst begint om 14.30 uur en wordt geleid door onze consulent ds. W. Visscher. De intrededienst begint om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Amersfoort. Wij willen onze hartelijke dank uitspreken voor de grote betrokkenheid en bereidwilligheid waarmee predikanten en studenten vele malen onze gemeente hebben willen dienen in al de jaren dat we vacant waren. Alle afgesproken preekbeurten na 31 augustus komen, zoals u persoonlijk reeds is meegedeeld, te vervallen. Het adres van fam. ds. M.T. Al-Chalabi is: Jhr. van Sypsteynlaan 53A, 1231 XM Loosdrecht.
Kerkenraad Hilversum

VERSLAG PS ZUID-WEST 28 APRIL 2022 EN 4 JUNI 2022

Op dinsdag 26 april wordt een bidstond gehouden in het kerkgebouw van Capelle aan den IJssel-Middelwatering. Ds. H.A. van Zetten bedient Gods Woord uit Johannes 21:9-13, met als thema: 'Jezus' liefde tot Zijn onwaardige discipelen'. Op donderdag 28 april opent ds. G.J. Baan als consulent van de roepende kerk van Capelle aan den IJssel-Middelwatering, de vergadering op de gebruikelijke wijze. Vervolgens wordt het moderamen gekozen: ds. H.A. van Zetten, preses; ds. G.W.S. Mulder, assessor-preses; ds. A.T. Huijser, scribe; ouderling A.J. van Driel, assessor-scribe en ouderling A. Waaijbergen (quaestor). Na de gebruikelijke groeten van de deputaten artikel 48 DKO van de andere Particuliere Synodes, worden de punten zoals vermeld op de agenda behandeld. Als afgevaardigden naar de komende Generale Synode worden gekozen: ds. H.J. Agteresch, ds. A.T. Huijser, ds. G.W.S. Mulder, ds. M.H. Schot en ds. H.A. van Zetten, alsmede de ouderlingen H.T. Groenendijk, A. Hak, C.J. Hoogendoorn, M.J. de Vries en A.J. van Driel. Tijdens een besloten gedeelte van de vergadering worden drie appelschriften behandeld. In verband hiermee zal er een vervolgzitting van deze vergadering worden gehouden.

Als roepende kerk voor de volgende Particuliere Synode van 11 mei 2023 wordt de gemeente van Dordrecht aangewezen. De assessor-preses, ds. G.W.S. Mulder, sluit hierna op de gebruikelijke wijze de vergadering. Op zaterdag 4 juni wordt een vervolgzitting gehouden, die op de gebruikelijke wijze door de preses wordt geopend. In een wederom besloten gedeelte vindt een (vervolg)behandeling plaats van appelschriften. Aan het einde van de vergadering wordt deze op de gebruikelijke wijze besloten.

A.J. van Driel, assessor-scribe

WIJZIGINGEN KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 88: Aan het einde van het afgelopen schooljaar heeft ds. G.J.N. Moens zijn taak als secretaris van het curatorium van de Theologische School neergelegd en het overgedragen aan ds. G. van Manen, Staverdensedweg 31, 8075 AN Elspeet.

Blz. 215: Het nieuwe (tijdelijke) adres van kandidaat M.G. van Middendorp is met ingang van heden: Breezijde 1, 4243 JM Nieuwland.

Blz. 264: Het adres van de scribe van Ridderkerk is met ingang van heden gewijzigd in: Ringdijk 42A, 2981 EW Ridderkerk.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Berichten

OPEN DAG INLOOPHUIS SCHERPENZEEL

Stichting Op Doorreis biedt tijdelijke logeeropvang voor jongeren en volwassenen. Op zaterdag 3 september is er open dag in het logeershuis Scherpenzeel. Opening 10.30 uur.
Aanmelden en programma: www.stichtingopdoorreis/open-dag

ZANGAVOND

Bolsward - Martinikerk, zat. 27 aug., 19.00 uur, psalmzangavond met bovenstemgroep Jeduthun Nunspeet, Pieter Heykoop, orgel, leiding ds. A. Schot; col-lecte t.b.v. Noodhulp Oekraïne, toegang vrij.

Kerkdiensten

ZONDAG 21 AUGUSTUS 2022

Aagtekerke 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.30 uur ds. C. Hogchem; Alphen aan den Rijn 16.00 uur ds. W. Silfhout; Amsterdam 10.00 en 15.00 uur stud. J. Janse; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 18.30 uur ds. B. Labee; Berkenwoude 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Borssele 14.00 uur ds. P.C. Vlot; Boskoop 9.30 uur ds. P.J. de Raaf en 16.30 uur ds. P. Mulder; Burgh-Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. M.L. Dekker; Capelle aan den IJssel-Middelwatering 19.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Capelle aan den IJssel-West 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 16.00 uur kand. M. Boersma; Den Haag-Scheveningen 10.00 uur ds. W. Silfhout en 18.30 uur stud. R.T. Michielse; Deventer 14.30 uur ds. S.W. Janse; Dinteloord 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Dordrecht 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; Drachten 9.30 en 19.00 uur stud. J.C. Kriekaart; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. P.D. den Haan; Enter 9.30 uur ds. S.W. Janse en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Ermelo 14.30 uur ds. J. Beens; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Goes 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.30 uur ds. A.T. Huijser; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Groningen 16.00 uur stud. J.C. Kriekaart; Hardinveld-Giessendam (tijd. loc.: Herv. Oude kerk, Peulenstraat 234) 11.45 uur ds. W.A. Zondag; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Hoedekenskerke 17.00 uur stud. J.M. Evers; Hoogeveen 19.00 uur ds. A. Verschuure; Houten 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kapelle-Biezelinge 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur stud. R.T. Michielse; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; Krimpen aan den IJssel 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. W.J. Karels; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Leerdam 10.00 uur ds. J. Schipper en 15.00 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Leiderdorp 10.00 uur ds. P. Mulder en 16.00 uur ds. P.J. de Raaf; Lisse 16.00 uur ds. B. Labee; Meeuwen 19.00 uur ds. M.H. Schot; Meliskerke 19.00 uur ds. M. Karens; Melissant 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Middelburg-Centrum 18.30 uur

ds. J.B. Zippro; Middelburg-Zuid 15.30 uur ds. M.L. Dekker; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Mijdrecht 19.00 uur ds. P. Mulder; Moerkapelle 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. Brons; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur kand. M.G. van Middendorp; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 9.30 uur ds. A.P. Baaijens; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Nijkerk 9.30 en 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Nisse 9.30 en 14.30 uur stud. J.M. Evers; Nunspeet 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 15.30 uur ds. G. Pater; Oosterend (Texel) 10.00 en 16.00 uur ds. K. Boeder; Oosterland 14.30 uur ds. M. Blok; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck; Opheusden 9.30 en 15.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 18.30 uur stud. J. Janse; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Poederloijen 14.30 uur ds. E. Bakker; Poortugaal 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi en 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; Puttershoek 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Rijssen-Noord 9.30 en 14.30 uur ds. D. de Wit en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. P.D. den Haan; Rilland-Bath 14.00 uur ds. S. Maljaars; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-IJsselmonde 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; Sint Annaland 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Sliedrecht 9.00 en 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.30 uur ds. H. van der Heiden; Sprang-Capelle 9.30 uur ds. J.W. Verweij en 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. C.J. Meeuse; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde-De Vecht 9.30 uur stud. A.E. Brijder en 14.30 uur ds. G. van Manen; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. A.A. Brugge en 19.00 uur ds. M. Joosse; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 uur ds. B. Labee en 16.30 uur ds. J. Schipper; Vlaardingen 15.00 uur (H.D.) ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. M. Karens; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuij; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 14.00 en 18.30 uur stud. A.E. Brijder; Woerden 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 18.30 uur ds. W. Harinck; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur kand. M. Boersma; Zwijndrecht 9.30 en 15.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

MAANDAG 22 AUGUSTUS 2022

Boskoop 14.00 uur (huw.bev.) ds. P.J. de Raaf.

DINSDAG 23 AUGUSTUS 2022

Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A. Verschuure; Leerdam 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Lisse 19.45 uur ds. G. van Manen; Meeuwen 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. B. Labee; Poederloijen 19.30 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. A. Schot; Woerden 15.00 uur (huw.bev.) ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. W. Mouw.

WOENSDAG 24 AUGUSTUS 2022

Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; Berkenwoude 19.30 uur ds. S. Maljaars; Brakel 19.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle aan den IJssel-West 19.45 uur ds. J.W. Verweij; De Valk-Wekerom 14.15 (huw.bev.) en 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Dordrecht 16.00 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zondag; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Leiderdorp 19.30 uur ds. P. Mulder; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. A. Schot; Nieuw Ter Aa 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. K. Boeder; Opperdoes 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Oudemirdum 19.30 uur ds. A. Verschuure; Oude-Tonge 19.30 uur ds. F. Mulder; Sint Annaland 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Soest 19.30 uur ds. D. de Wit; Stolwijk 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Woerden 19.30 uur ds. M. Blok.

DONDERDAG 25 AUGUSTUS 2022

Aalburg 13.30 uur (huw.bev.) ds. C. Hogchem; Barendrecht 19.30 uur (jubileumdienst) ds. C.J. Meeuse; Drachten 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Genemuiden 19.30 uur ds. A. Verschuure; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. L. Blok; Hoofddorp 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; Krimpen aan den IJssel 19.45 uur ds. A.P. Baaijens; Mijdrecht 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Ouddorp 19.30 uur (ingebruikname kerkgebouw) ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. S.W. Janse.

VRIJDAG 26 AUGUSTUS 2022

Barneveld-Centrum 13.30 uur (huw.bev.) ds. E.J. Boudewijn; De Valk-Wekerom 14.00 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; Dordrecht 14.30 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zondag; Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 21 AUGUSTUS 2022

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

 FamilyStream

Geliefde samenzang

v.a. € 9,99 p/m

- ruime keuze met meer dan 4.000 albums
- muziek én vertellingen
- altijd en overal luisteren
- ook offline gebruiken

WWW.FAMILYSTREAM.COM

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begravingen

PH. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

 **PROBLEMEN MET
VERSLAVING?**

Wacht niet langer!
Er is hulp!

Voor jou en jouw naaste(n).
Met oog en hart voor identiteit.

085 - 0601964 www.addisa.nl

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS

Voor kerkenraden
EXAMENCOMMISSIE
Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten

ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE
Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel

MODELINSTRUCTIE
Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers
KERK & MUZIEK Ons tweemaandelijks blad
BUNDELS met Psalmbewerkingen
CURSUS Kerkelijk Orgelspel
Allerlei ACTIVITEITEN

Meer informatie of bladmuziek bestellen?
www.kerkenmuziek.nl of mail naar info@kerkenmuziek.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Komt u nazomeren in onze B&B?
Wij zijn weer het hele jaar open voor 1 of meerdere nachten. Van harte welkom in **B&B de Wekkpot** in Putten:
www.dewekpot.nl/0623577271

De mooiste collectie PVC & laminaat
Bel ons voor een afspraak bij u thuis.
06-19557166 Eigen legservice.
www.devloerenkoning.nl

Gastopvang Stichting de Vluchtheuvel

Soms is het nodig dat een kind een poosje afstand neemt van de thuissituatie. Bijvoorbeeld omdat het thuis niet lekker loopt. Dit kan ook gelden voor jongeren of (jong)volwassenen. Denk dan eens aan **gastopvang**.

Voor algemene informatie, een hulpvraag of voor aanmelding als gastgezin kunt u contact opnemen met onze coördinatoren:

- **Regio Oost**
Jeannine Hendriksen
06 - 21386673 • jhendriksen@stichtingdevluchtheuvel.nl
- **Regio Noord-West & Zuid-West**
Gerda van Es
06 - 15377676 • gvanes@stichtingdevluchtheuvel.nl
- **Regio Zeeland**
Caroline Meulmeester
06 - 27074115 • cmeulmeester@stichtingdevluchtheuvel.nl

 De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

SGV
Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden. Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

Stijlvolle **rouw - gelegenheid - doopkleding**
www.kindergelegenheidskleding.nl

Dv. heel augustus 3e tweedehands boek gratis*, in de winkel en online.
Wesselseweg 178-2, Kootwijkerbroek.
www.deboekenkamer.nl

Mooie puzzel (19,95), ansichtkaart (1,50) wenskaart (1,95), poster (A4: 2,- / A3: 5,-) van **De brede en de smalle weg** in boekhandel. 06-22780238
www.ramshoorn.nl

 Praktijk den Uijl

- ◉ HULPVERLENING
- ◉ COACHING
- ◉ TRAINING
- ◉ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke
T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

 DEPOSITUM CUSTODI

Hé nieuwe of ervaren student,

Op onze studentenvereniging Depositum Custodi worden alle activiteiten georganiseerd vanuit vier doelen: verdieping, bezinning, bewapening en vriendschap. Je verdiept je met andere christelijke studenten in de Bijbel en de gereformeerde traditie. Zo leer je waar je voor staat, maar ook hoe je dat naar voren brengt in het dagelijks leven. DC is dé plaats waar je andere christelijke studenten leert kennen en waar blijvende vriendschappen ontstaan.

Meld je aan voor de introductiedag via depositumcustodi.nl. We zien je snel!

Introductiedag
Vrijdag 2 september

Reformatische Psychologenpraktijk
Nederland biedt identiteit bewuste
behandeling en begeleiding aan volwassenen,
jongeren en kinderen met psychosociale en
psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation, conflictantering, assessments,
coaching en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

Nieuwe locatie vanaf D.V. september 2022
in Ochten. Aanmelden nu reeds mogelijk.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasersdam
44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl

www.rpnederland.nl

Niet-ritmische PSALMZANGAVOND GOUDA

Organist: Peter Wildeman
Meditatie: Oud. J.P. van der Bas
Collecte: Noodhulp Oekraïne

m.m.v. de Bovenstemgroepen
Waddinxveen & Wouterswoude

Ger. Gem. Gouda
Nieuwe Gouwe O.Z. 2b
D.V. 20 augustus 2022
Aanvang 19.30 uur

Laatste preken van JC Philpot dl 1-4 à €10,-.
700 pag. Preken van John Kershaw €25,-.
Alle 20 boeken, 3000pag. €140,-.
Luisterpreken: hetbraambos.nl 078-6933783

NIET-RITM. PSALMZANGAVOND MARTINIKERK BOLSWARD

D.V. ZATERDAG 27 AUG.

Aanvang: 19.00 uur

Organist: Pieter Heykoop

Leiding: Ds. A. Schot

mmv Bovenstemgroep Jeduthun Nunspeet

Toegang vrij! / Coll. tbv Noodhulp Oekraïne

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

3

Lager in prijs dan waar ook!

Badkamer Belle Vista Badkamer compleet
zoals opgesteld.

Kraakprijs!
1545,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Sfeervolle **vakantiewoning** midden in de
prachtige natuur van **Zeeland**.
Voor 7 personen. Voor info en foto's:
0620742917.

Omega-3 Plus (NeoLife):

- * verbetert de concentratie en het geheugen
  - * voor soepele gewrichten, bij gevoelige spieren
  - * goed voor bloeddruk en bloedsomloop
  - * voor een verantwoord cholesterolgehalte
- Aug.-aanbieding | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begravenisondernemingdejongh.nl
www.begravenisondernemingdejongh.nl

CGO CURSUSSEN EN OPLEIDINGEN 2022-2023

Hbo:

- **BHT:** Basis Hbo Theologie. Met modules als Apologetiek, Dogmatiek, Ethiek, Praktische Theologie etc. | 4 jaar
- **PW:** Pastoraal Werk. Met modules als Pastoraat, Jongerenwerk, kinderverk, Theologie en muziek etc. | 4 jaar
- **Losse keuzemodules Pastoraat.** B.v. Missiologie/ Evangelistiek, Communicatie, Leiderschap etc. | 8 colleges
- **GL:** Docent Godsdienst. U volgt de modules van BHT plus vakdidactische modules bij Driestar Educatief
- **Hebreeuws:** De bijbel in de grondtaal. | 1 of 2 jaar

Zie www.cgo.nu/hbo-opleiding voor meer informatie of inschrijven

Toerusting:

- 3-jarige **Basis- en Vervolg** cursus op diverse locaties
- **C-cursus** op diverse locaties, zonder tentaminering, kan gevolgd worden zonder voorkennis
- Diverse **korte leergangen;** Lessen van Bijbelse Professoren, Leergang Huwelijk en Seksualiteit in het licht van de scheppingsorde, Willem Teellinck, De Viervoudige Staat, Israël en de Bijbel, Christinnereis, Redelijke Godsdienst, Petrus Immens, Leergang Puritanisme en Praktische Vroomheid
- Cursussen voor **ambtsdragers**, deze worden qua locaties nog uitgebreid
- **Huwelijkscatechese**

Zie www.cgo.nu/toerusting/ voor meer informatie of inschrijven

CENTRUM VOOR GODSDIENSTONDERWIJS

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw of armoede? Stichting kleinsteun.nl luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

Voorraad Deals Nieuwe Orgels !

Grote collectie en direct leverbaar.

Bezoek onze ruime showroom op afspraak.
Bel 06 - 15 295 240

Orgelcentrum Het Binnenveld
Friesesteeg 56, Rhenen, tel. 0317-612010

www.orgelcentrum.nl

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR

AAN HUIS

☎ 06 - 36 29 43 14
🌐 wiltraamdecoratie.nl

ACHTERBERG (RHENEN)
D.V. zat. 3 sept. **(puzzel)fiets-/
autotocht** t.b.v. kerkbouw OGGiN.
Nieuw startpunt: Middelbuurtseweg 7,
Rhenen. Graag aanmelden:
www.klompfietsocht.nl
of 06 22 54 06 45.

BEEKBERGEN (vanaf kerkgebouw GG)
Zaterdag 20 augustus
Jaarlijkse fietsdag voor Simon de Looier
Starten (met lunch bij de kerk) is mogelijk
vanaf 11.30 uur. Uitgebreide informatie
treft u op www.gergembeekbergen.nl.
Of bel 06 51 04 38 78.

Verkeerstheorie Van Wijngaarden

ONLINE LEREN + OEFENEXAMENS VOOR CBR AUTO THEORIE EXAMEN

DE HORIZON
GEZINSHUIS

Word jij een van de nieuwe bewoners
bij Gezinshuis De Horizon?

Een gezinshuis voor volwassenen met een verstandelijke beperking

Meer informatie? Ga naar www.gezinshuisdehorizon.nl | 06 - 43 78 98 72 | bastiaanvanleersum@driestroom.nl

De specialist in het milieubewust
isoleren van uw woning

**PROFIJT
ISOLATIE**

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Perengaard 65, 3264 PB Nieuw-Beijerland
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

**Aanlevertijd van kerknieuws en berich-
ten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.**

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aange-
leverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,47 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berich-
ten en advertenties zonder overleg aan te
passen, in te korten of zonder opgave van
reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van
de) aangekondigde boeken.

EEN LIED IN DE HERBERG

KLAAS VELDHOVEN WIST DAT ZIJN VADER GELIJK HAD GEHAD. DE VOORTDURENDE RUZIES TUSSEN HEM EN ZIJN VROUW EN HET GEBREK AAN GELD ALS ZE IETS MOESTEN BETALEN, DAT WAS HUN VERDRIET.

Wat zou er van zijn gezin terechtkomen, als hij zo doorging? Zou hij steeds meer gaan drinken en steeds meer geld uitgeven aan drank? Zou zijn vrouw steeds meer moeten bezuinigen en ten slotte helemaal moedeloos worden? En hoe zou het met de kinderen gaan? Nu waren ze nog klein, maar later zouden ze waarschijnlijk zijn slechte voorbeeld volgen en net als hij ook andere mensen ongelukkig maken. Hij mocht niet zo doorgaan. Het moest anders worden, nu het nog tijd was. Het moest. En hij wilde het ook, maar... hij kon het niet. Wat was hij toch een ongelukkig mens. Vroeger wilde hij niet en nu kon hij niet. Klaas stond op en liep naar de deur. Hij moest niet meer drinken, maar hij verlangde zo naar zijn oude plaatsje in de herberg. Gezellig tussen zijn vrienden, met een goede borrel voor zich... Maar vorige week zaterdag... Opeens zag hij de zieke man weer voor zich en hoorde hij Hendrik weer bidden. De stem van de jongen klonk nog na in zijn oren. De woorden waren hem heel bekend. Hij had dat psalmvers vroeger vaak voor zijn vader moeten opzeggen en later in de kerk meegezongen. Dat deed hij nog wel. Hij kwam heus nog wel in de kerk, maar in de herberg kwam hij veel meer. Hij hoorde Hendrik weer bidden: *'HEER, door goedheid aangedreven, zijt Gij mild in 't schuldvergeven.'* Toen waren het klanken. Nu was het anders. De woorden troffen hem. Ze waren precies van toepassing op zijn omstandigheden. Vooral de twee regels: *'Wie U aanroept in den nood, vindt Uw gunst oneindig groot.'*

VERVOLGVERHAAL | GEESJE VOGELAAR-VAN MOURIK - uitg. Gebr. Koster

15

Vooruitblik

Voor een aantal van jullie start volgende week het nieuwe schooljaar. De vakantieperiode ligt op een enkele dag na weer achter ons. Laten we alvast vooruitblikken.

Voor de één verandert er met de start van een schooljaar niet heel veel. Je gaat met je oude klas door. Voor een ander is het nieuwe schooljaar heel wat ingrijpender. Je start misschien op het voortgezet onderwijs. Je oude vertrouwde klasgenoten zullen vaak niet meer bij je in de klas zitten.

Dat zal wennen zijn en zeker ook spanning geven. Hoe zal het allemaal gaan? Hoe gaat de reis van en naar school? Hoe zal het in de klas zelf zijn? Maak ik gemakkelijk vrienden/vriendinnen? Gaat het huiswerk lukken? Het zijn vast vragen die jou bezig houden, nu je wat aan het vooruitblikken bent op het nieuwe schooljaar. Wat ik je vragen wil: neem het woord van Salomo ter harte dat hij in Spreuken 3:6 tegen jou zegt. 'Ken Hem in al jouw wegen'. Kénnen betekent hier zoveel als: nodig hebben, raadplegen, vertellen aan, het zoeken bij. Je mag al die vragen in verband met het nieuwe schooljaar aan de Heere voorleggen. Ken Hém! Wie dat is, hoef ik je niet te zeggen. Hij heeft Zichzelf in Zijn Woord bekendgemaakt als de almachtige God, als dé Schuilplaats, als dé Beschermers, als dé Ontfermer, als dé Helper.

Ken Hem in ál jouw wegen. Leg al je levensomstandigheden van vreugde en verdriet, van spanning en zorg voor Hem neer. Dat geldt ook voor alle voornemens die je hebt en idealen die je nastreeft. Ken de Heere in álles. Neem deze wijze raad van Salomo mee bij de start van het schooljaar. Verwacht het van Hem alleen.

Leestip: Spreuken 3:1-6

Voor sommigen begint het nieuwe schooljaar al.

L. VAN DER HAM, KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

Ds. Labeë over:

Bestaat de hel?

Al meerdere keren heb ik gehoord dat de hel niet bestaat. Toch ben ik bang daar voor eeuwig te moeten komen. Wat moet ik doen?

Bestaan

De vraagsteller heeft wellicht een video-fragment gezien van de Amerikaanse voorganger Timothy Rogers die enkele jaren geleden beweerde dat de hel een 'denkbeeldige' plaats is, die niet echt bestaat. Hij gebruikt schokkende woorden en uitdrukkingen om mensen te 'verlossen' van dit angstbeeld. Met grote klem willen we waarschuwen voor deze (en allerlei andere) beeldfragmenten waar de prediking 'die onder ons volkomen zekerheid

heeft', wordt verminkt en belasterd. Met name onze jongeren zijn gevoelig voor een 'suikerspin-prediking', die meestal remonstrants is. De beslissing van de mens en zijn geloof(sdaad) staat altijd weer centraal bij deze boodschappers. Waarbij we natuurlijk beseffen dat ook onze prediking niet volmaakt is en we voortdurend moeten vragen om de leiding van Gods Geest. Om 'eerlijk' de boodschap van zonde en genade, Adam en Christus, dood en leven vanuit de Heilige Schrift na te spreken.

Wat de aangrijpende werkelijkheid van de hel betreft, op vele plaatsen lezen we over de hel. En juist de Zaligmaker spreekt zo indringend over deze werkelijkheid. Denk aan de bekende gelijkenis over de rijke man en de arme Lazarus (Luk. 16:19-31). De op aarde zo bewelddadige man sloeg zijn ogen op in de hel. Niemand heeft met meer nadruk gewaarschuwd voor het eeuwig verderf dan de Heere Jezus Zelf! Hij heeft gesproken over onuitblusselijk vuur, over de vurige oven, over de worm die niet sterft en het vuur dat niet uitgeblust wordt. Hij wees op het komende oordeel waar het klinken zal: 'Gaaf weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is' (Matth. 25:41b). Ook Johannes de Doper spreekt met klem over de hel als het onuitblusselijk vuur en Johannes op Patmos beschrijft de hel als

een poel van vuur en sulfer. In de Bijbel met uitleg lezen we over de hel dat hij in Mattheüs 25 vers 30 'buitenste duisternis' wordt genoemd, omdat deze plaats het verst verwijderd is van God, Die het Licht is.

De hel bestaat dus, al geve de Heere dat niemand van onze lezers eens zou weten hoe het er precies is. Dominee B. Smijtegelt (1665-1739) keert in zijn catechismuspraak over Zondag 22, vraag 57 om. 'Dan is het: Wat schrik scheidt gij uit de opstanding des vleses? En het antwoord zal moeten zijn: Dat niet alleen mijn ziel na dit leven van stonde aan tot haar hoofd, de duivel, zal nederzinken, maar dat ook dit mijn vlees, door de kracht van Christus opgewekt zijnde, wederom met mijn ziel verenigd zal worden, om Hem eeuwiglijk te smaden.'

Bekering

De Bijbelse verkondiging van het oordeel en de hel zijn natuurlijk nooit doel in zichzelf. We prediken de hel niet, we preken dat mensen van de hel moeten én kunnen worden verlost! We herinneren ons een sterfhuis waar de achtergebleven (onkerkelijke of randkerkelijke) kinderen nadrukkelijk vroegen of ik de woorden 'dood' en 'hel' niet wilde gebruiken in de rouwmeditatie. Uitvoerig is toen uitgelegd wat het verlangen van een prediker is: te spreken over het 'leven' en de 'eeuwige gelukzaligheid'. Maar wel op een eerlijke wijze, waarbij de twee wegen en de tweërlei bestemming wordt aangewezen. Dat is ook de motivering van de apostel Paulus in de tweede Korinthebrief: 'Wij dan, wetende den schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof...' (5:11a). En aan het slot van dit hoofdstuk lezen we: 'Zo zijn wij dan gezanten van Christuswege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christuswege: Laat u met God verzoenen. Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem (5:20,21). Klemmend mogen we de vraagsteller en al onze lezers oproepen om de toekomstige toorn en het eeuwig verderf te ontgaan. De psalmdichter van Psalm 116 (al is het verband anders) kende de 'angsten der hel', benauwdheid en droefenis. En dan lezen we: 'Maar ik riep den Naam des HEEREN aan, zeggende: Och HEERE, bevrijd mijn ziel' (vs.4). En God, Die rijk is in barmhartigheid, geve genadig dezelfde uitkomst als deze dichter ervaren heeft ...

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labeë of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.